

יז. הלכה היא לגבי ספירת העומר: כשאדם מחסיר ח"ו יום אחד מספירה – עליו לספור את שאר הימים ללא ברכה.³⁵

טעם לדבר³⁶: יש דעה הסוברת שארבעים ותשעת ימי הספירה מהווים כל אחד מצוה מיוחדת, ולפי זה, הרי אף כשאדם מחסיר יום אחד אין לדבר כל השפעה לגבי שאר הימים, שכן כל יום הוא מצוה נפרדת.

דעה אחרת סוברת שימי הספירה מהווים כולם מצוה אחת, של ספירת ארבעים ותשעה ימים, "תמימות". ולפי זה, כשאדם מחסיר אפילו יום אחד נפגם ה"תמימות", ואין כבר כל אפשרות לקיום המצוה. ולהלכה נהוג לספור את שאר הימים אך בלי ברכה.

בלתי מובן: אם אנו רואים את כל ארבעים ותשעת הימים כמצוה אחת – איך ישנה אפשרות לברך על כל ספירה וספירה ס"ה ארבעים ותשע ברכות, והרי היו צריכים לברך רק ברכה אחת, בתחילה או בסוף?

כן בלתי מובן: לפי דעה זו, הרי אי-ספירה של יום אחד משפיעה לא רק על הימים הבאים, כי אם גם על הימים הקודמים, שכן הם מצוה אחת – היתה צריכה, איפוא, להיות ההלכה שאין לברך עד היום האחרון, מחשש של שכחת ספירת יום אחד, שאז

האריז"ל³¹, שמלאך או שרף וכו' – לא זו בלבד שלא היו מוציאים מישחו משם, אלא שאף היו נטמעים הם עצמם שם – והרי שם לא היתה אלא יציאה מן הרע – כך, וכל שכן, בספירת העומר, כשיש צורך בהפיכת הנפש הבהמית עצמה, ודאי שיש להזדקק לכוח עליון ביותר, שיהא מסוגל לנחות למטה ולהשפיע על הרע.

ולפיכך נאמר "ממחרת השבת": שבת היא הדרגה העילאית ביותר של זמן, אבל היא עדיין בכלל זמן, בכלל "שבעת ימי ההיקף"³². בתוך שבעת ימי ההיקף גופם – היא הדרגה העליונה, וכמאמר רז"ל³³ על הפסוק "ויכולו אלקים ביום השביעי": "מה היה העולס חסר? – מנוחה, באה שבת – באה מנוחה", מנוחת השבת היא דבר הקשור לעולמות. "ממחרת השבת" היא דרגא הנהגלית משבת, האור שלמעלה מן ההשתלשלות.

וזה המובן של "וספרתם לכם ממחרת השבת": כדי שיהיה "וספרתם לכם", לקיחת מ"ט הימים, ה"מדות" של הנפש הבהמית, וביורום וזיכוכם ("וספרתם" – מלשון: ספירות, בהירות)³⁴ – יש הכרח ב"מחרת השבת", למעלה מהשתלשלות.

(מלוקט מד"ה וספרתם תשי"א,

להבין ענין מתן תורה תשי"ג)

(31) סידור האריז"ל בהגדה, ועוד.

(32) שו"ת הרשב"א ח"א סי' ט. וראה ד"ה ויהי ביום

השמיני תשי"ד.

(33) ב"ד ספ"י (בשינוי לשון).

(34) לקו"ת ויקרא לה, ב.

(35) שו"ע או"ח סי' תפט ס"ח.

(36) בנושאי כלי השו"ע שם. בשו"ע אדה"ז סי'

תפט סעי' כג"כד.

מציאות לעצמה, הרי, מאחר שספר גם קודם לכן, יכול הוא לספור לאחר מכן בברכה, אבל אם כל מציאות הספירה אינה נובעת אלא מן המצוה, הרי, מאחר שתחלה לא היה הדבר לדידו משום מצוה – לא היתה קיימת המציאות כלל, כאילו לא ספר, ואם כן אינו יכול עתה לברך.

– לגבי גר שנתגייר בימי הספירה אין השאלה קיימת, שכן הוא נעשה אדם חדש, "כקטן שנולד".

בשאלה זו דן גם "מנחת חינוך"³⁸, אלא שהוא אינו דן בדבר לאור הפגם במציאות הספירה, כי אם לפי הסברה שכל ארבעים ותשעת הימים מהוים מצוה אחת, ולפי זה קיימת השאלה לא רק בעבד שהשתחרר, כי אם גם בקטן שגדל בימי הספירה. כיון שהשאלה היא משום שכל הימים הם מצוה אחת – יש מקום לשאלה גם בקטן שגדל. אמנם גם בקטן יש מצוה בדבר, משום חינוך, אבל מאחר שאינה אלא מדרבנן – יתכן שמצוה דרבנן אינה יכולה להשלים מצוה דאורייתא.

אך לפי מה שהוסבר, שכל יום הוא מצוה לעצמו, אלא שהפגם הוא משום שאי אפשר להיות שלשה ימים בלי שני ימים וכו' – הרי דבר זה שיש להזדקק לימים הקודמים אינו משום המצוה שבהם, כי אם משום המציאות שבהם, – ואם כן קיימת השאלה רק לגבי עבד שהשתחרר, משום שלא היתה בספירתו

הופכות הברכות הקודמות להיות לבטלה.³⁷

יתכן לומר: לאמתו של דבר הרי הן ארבעים ותשע מצוות נפרדות. מצוה מיוחדת לכל ערב. אך המצוה היא – לספור בערב הראשון את הספירה הראשונה, בערב השני – את הספירה השנייה, בשלישי – את השלישית, וכן הלאה, ולפיכך, כשאדם מחסיר יום אחד מן הספירה. דוגמא: אדם שהחסיר את ספירת הערב השני אינו יכול לומר לאחר מכן: היום שלשה ימים, ארבעה ימים וכו', שכן לא תתכן ספירה שלישית ורביעית בלי שניה, כך שהחסרת ספירה אחת פוגמת רק בימים הבאים, אבל לא בימים הקודמים, משום שכל יום מהווה מצוה מיוחדת.

יח. קיימת "חקירה", ביחס לספירה, אם עצם ענין הספירה הוא מציאות מסוימת, והתורה אומרת שמציאות זו תהיה מצוה ביחס לעומר, שמיטה ויובל וכו'. או שהדבר לכשעצמו, לולא המצוה, אינו מציאות כלל, משום שמספר אינו מציאות, ורק מצד המצוה – "מצותיה אחשביה" – הופך הוא למציאות.

המסקנה המעשית של "חקירה" זו להלכה היא: עבד שהשתחרר בתוך ימי הספירה, והיה נוהג לספור גם בהיותו עבד – האם אפשר לו לספור עתה בברכה. אם עצם ענין הספירה הוא

(37) ראה בח"י שם סק"ו, ובפרי מגדים שם משבצות ס"ק א.

למצוות דלעתיד, כאמור: "ושם נעשה לפניך כו' כמצות רצונך", רק לעתיד יהיה זה "כמצות רצונך", אבל המצוות המתקיימות עתה אינן בתכלית השלמות, והן כעין הכנה למצוות שלעתיד⁴⁰.

עם זאת, אין להמעיט, חס ושלום, את חשיבותן של המצוות של עתה, שכן על ידן אפשר להגיע למצוות שלעתיד, והרי ידוע⁴¹ שגורם לדבר מסוים נעלה מן הדבר.

ובמיוחד נראה הדבר במצוות הספירה – שכללה הוא ענין של הכנה למתן תורה – ודוקא ע"י ספירה עתה תהיה אפשרות לעתיד לספור בברכה,

מכאן נראה יתרון ה"עבודה" של עתה, בזמן הגלות, וכמאמר רז"ל⁴²: "יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה, מכל חיי העולם הבא."

(משיחת אה"ש"פ, תשי"ג)

הקודמת כל מצוה ואין קיימת, איפוא, מציאות זו, אבל לגבי קטן שגדל אין כל שאלה, משום שגם מצוה דרבנן עושה דבר למציאות, "מצותיה אחשביה".

י"ט. המסקנה: הרי "אחכה לו למשיח – בכל יום שיבוא", הערב, או מחר בבקר, בתוך ימי הספירה.

– ה"צמח צדק" דיבר פעם בדבר ביאת המשיח בזמן כזה שעליו נאמר שאין המשיח בא אז. שאלו מישהו: היתכן? והרי נאמר שאין הוא בא בזמן זה?! השיב ה"צמח צדק": שיבוא, וכאשר יבוא ויתרץ את כל הקושיות – יתרץ גם קושיא זו –

ואם כן אפילו לדעת הפוסקים שמצוות ספירת העומר בזמן הזה היא רק מדרבנן³⁹, יהיה אפשר לספור אז בברכה, כאמור.

כ. נאמר בדברי רז"ל, והרמב"ן מרחיב בזה את הדבור, שהמצוות המתקיימות עתה אינם אלא ציונים

40 ראה המשך וככה תרל"ז פ"ו ואילך.

41 ראה שם פרק טו.

42 אבות פ"ד מ"ז.

39 הובא בשו"ע אדה"ז או"ח ס' תפט.

